

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1900.

Andra Kammaren.

N:o 9.

Torsdagen den 8 februari.

Kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

§ 1.

Föredrogos hvar för sig och hänvisades till lagutskottet Kongl. Maj:ts å kammarens bord hvilande propositioner till Riksdagen: med förslag till lag om tillägg till värnpligtslagen den 5 juni 1885, beträffande vapenöfning under år 1900 för utrönande af härens krigsberedskap; och

med förslag till lag angående mönstring under år 1900 af hästar och fordon för utrönande af härens krigsberedskap.

§ 2.

Föredrogos, men blefvo åter bordlagda statsutskottets utlåtande n:o 19 och lagutskottets utlåtande n:o 6.

§ 3.

Afgåfvos följande motioner, nemligen af:

herr *P. Olsson* i Åsak, n:o 148, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete m. m.; och

herr *J. Byström*, n:o 149, om skrivelse till Kongl. Maj:t i fråga om ändring af bestämmelserna angående de ständiga utskottens sammansättning m. m.

De afgifna motionerna bordlades.

§ 4.

Justerades protokollsutdrag.

§ 5.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *A. T. Pettersson* i Österhaninge under fyra dagar från och med den 10 innevarande månad.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 2,40 e. m.

In fidem

E. Nathorst Böös.

Lördagen den 10 februari.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 3 innevarande februari.

§ 2.

Herr talmannen lät uppläsa följande till kammaren inkomna protokoll:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för kongl. justitiedepartementet den 9 februari 1900.

Advokatfiskalen Carl Magnus Ericsson hade aflemnat fullmägt, utvisande, att han vid riksdagsmannaval, som den 6 februari 1900 hållits i Jönköpings stad, blifvit utsedd till ledamot af Riksdagens Andra Kammare för tiden till den 1 januari år 1903; och sedan berörda fullmägt funnits vara i föreskrifven form utfärdad samt vidare granskats af vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, utan att desse mot fullmagten framställt någon anmärkning, beslöts, att protokoll öfver hvad sålunda förekommit skulle meddelas Andra Kammaren, hvarjemte fullmagten skulle till kammaren öfverlemnas för att hållas advokatfiskalen Ericsson till handa.

In fidem

E. Quensel.

Jemte det protokollet lades till handlingarne, godkände kammaren herr Ericssons behörighet att taga plats bland kammarens ledamöter; och skulle den aflemnade fullmagten genom kammarens kanslis försorg till herr Ericsson återställas.

§ 3.

Jemlikt förut fattadt beslut företogs nu val af *sex* revisorer för deltagande uti innevarande års granskning af statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning, äfvensom af *tre* suppleanter för desse revisorer; och befunnos, efter valförrättningarnas slut, hafva blifvit utsedde

till *revisorer*:

herr <i>D. Persson</i> i Tällberg	med 183 röster
» <i>A. Göransson</i>	» 180 »

	herr <i>C. Persson</i> i Stallerhult	med 177 röster
	friherre <i>I. A. von Knorring</i>	» 165 »
	herr <i>H. F. A. E. Pantzarhielm</i>	» 131 »
och	» <i>O. Persson</i> i Rinkaby	» 98 »

Närmast i röstetal kom herr *A. Henricson* med 94 röster;

suppleanter:

	herr <i>G. Odqvist</i>	med 184 röster
	» <i>A. Wiklund</i>	» 128 »
och	» <i>P. O. Lundell</i>	» 104 »

Närmast i röstetal kom herr *A. Olsson* i Mårdäng med 89 röster.

§ 4.

Enligt derom jemväl förut fattadt beslut företogs härefter val af *tjugufyra* valmän för utseende af revisorer och revisorssuppleanter vid hvar och ett af riksbankens afdelningskontor i landsorten äfvensom af *sex* suppleanter för desse valmän; och utsågos dervid

till valmän:

	herr <i>J. E. Biesert</i>	med 190 röster
	» <i>A. T. Carlheim-Gyllensköld</i>	» 190 »
	» <i>C. A. Carlsson</i> i Carlsro	» 190 »
	» <i>R. W. A. M. Eklundh</i> i Lund	» 190 »
	» <i>A. Hansson</i> i Solberga	» 190 »
	» <i>A. Henricson</i>	» 190 »
	» <i>J. P. Jansson</i> i Saxhyttan	» 190 »
	» <i>J. Johnsson</i> i Bollnäs	» 190 »
	» <i>E. F. W. Meyer</i>	» 190 »
	» <i>S. Nordström</i> i Höglunda	» 190 »
	» <i>J. Nydal</i>	» 190 »
	» <i>C. F. Petersson</i> i Dänningelanda ...	» 190 »
	» <i>E. Wijk</i>	» 190 »
	» <i>A. Wiklund</i>	» 190 »
	» <i>W. Andersson</i> i Bråborg	» 189 »
	» <i>L. P. Mallmin</i>	» 189 »
	» <i>J. Johansson</i> i Noraskog	» 188 »
	» <i>O. Persson</i> i Killebäckstorp	» 188 »
	» <i>A. Sundblad</i> ..	» 187 »
	» <i>H. Andersson</i> i Vestra Nöbbelöf ..	» 109 »
	» <i>J. Bromée</i> i Billsta	» 109 »
	» <i>A. Petersson</i> i Påboda	» 106 »
	» <i>O. Erickson</i> i Bjersby	» 105 »
och	» <i>N. Wallmark</i>	» 105 »

Närmast i röstetal kom herr *Ch. Olsson* i Röggle med 86 röster.

till *suppleanter*:

herr	<i>J. G. Spangenberg</i>	.....	med	178	röster
»	<i>M. H. Sandén</i>	.....	»	178	»
»	<i>P. Svensson</i>	i Bondön	.....	»	178
»	<i>D. M. Lyckholm</i>	.....	»	174	»
»	<i>E. Hj. Sjövall</i>	.....	»	101	»
och	»	<i>C. J. Ödman</i>	.....	»	94

Närmast i röstetal kom herr *O. Larsson* i Bratteberg med 83 röster. Mellan de suppleanter, hvilka erhållit lika antal röster, bestämdes ordningen genom lottning.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästföregående §§ omförmälda val.

§ 6.

Föredrogos de i kammarens senaste sammanträde afgifna motioner och hänvisades dervid:

herr *P. Olssons* i Åsak motion, n:o 148, till Riksdagens särskilda utskott; och

herr *J. Byströms* motion, n:o 149, till konstitutionsutskottet.

§ 7.

Företogs till behandling lagutskottets utlåtande n:o 4, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående ändring af gällande bestämmelser i afseende å mått och vikt.

Punkten 1.

Bifölls.

Efter föredragning vidare af *punkten 2*, begärdes ordet af

Ang. ändring af gällande bestämmelser i afseende å mått och vikt.

Herr statsrådet och chefen för finansdepartementet, grefve Wachtmeister, som yttrade: Som herrarne nogsamnt känna, är det i författningarne stadgadt, att mättnings- och vägningsredskap i allmänhet skola justeras, innan de få användas i handel ochandel. Detta gäller också i fråga om vågar, så att den, som använder en våg, som icke är justerad, får plikta. Vidare gäller det om alla mättnings- och vägningsredskap, inklusive vågar, att de skola omjusteras, om de befinnas felaktiga.

Deremot är det en viktig skilnad mellan å ena sidan vågar och å andra sidan öfriga hithörande redskap, den nemligen, att mättnings- och vägningsredskap i allmänhet skola periodiskt omjusteras, exempelvis vigrer hvart tredje år, men att denna bestäm-

nelse icke gäller om vågar. Är en våg en gång justerad, så behöfver den icke omjusteras, så vida den icke visar sig felaktig.

Kongl. Maj:t föreslår nu, att den periodiska omjusteringen måtte tillämpas äfven i fråga om vågar, så att de hvart tredje år måtte omjusteras, men detta har utskottet afstyrkt.

Ang. ändring af gällande bestämmelser i afseende å mått och vikt.

(Forts.)

Som skäl för sitt afstyrkande anför utskottet först och främst, att det, » såvidt utskottet har sig bekant, ej visat sig något verkligt behof » af en sådan omjustering. Denna anmärkning vore utan tvifvel, derest det i densamma innehållna påståendet vore riktigt. mycket vägende, ty det kan ju icke vara skäl att göra en ändring i lagen, som icke är af ett praktiskt behof påkallad, utan endast skulle företagas i teoretiskt intresse, i synnerhet då det gäller en sak af så eminent praktisk innebörd som justering af vågar. Men åsigten i detta fall är olika hos den personal, som har att syssla med justeringen af vågar. Redan tillförene har kontroll- och justeringsbyrån hemställt hos Kongl. Maj:t om åtgärders vidtagande för införande af periodisk omjustering af vågar. Denna hemställan föranledde då ingen åtgärd från Kongl. Maj:ts sida, och frågan kom icke fram för Riksdagen, emedan vetenskapsakademien afstyrkte förslaget på skäl, hvilka delvis sammanfalla med de af utskottet anförda.

Men nu hafva samtliga justerare i riket uttalat sig för behöfligheten af omjustering. Antalet justerare är 42. Af dessa hafva 41 underskrifvit en framställning i detta syfte, och den 42:a har i rapport till kontroll- och justeringsbyrån förklarat, att han ansåge omjustering af vågar behöflig. Kontroll- och justeringsbyrån har understödt detta yrkande, och äfven vetenskapsakademien har nu instämt i fråga om behöfvet af en sådan ändring.

Det är ju så, att det finnes stränga bestämmelser i fråga om omjustering af vigrer, och öfvertygelsen om nödvändigheten deraf har ingått i det allmänna medvetandet. Det måste då vara i ögonen fallande, att dylika bestämmelser i fråga om vågar icke finnas. Det kan icke annat än väcka förvåning, att så är, ty äro vigrerna rigtiga, men vågen oriktig, så blir resultatet ändå falskt. Det är ju möjligt, att omjustering af vågarne ej var lika behöflig förr i världen, då vågarne voro mera enkla, och man hufvudsakligen använde likarmade vågar, men nu användas flera slags vågar, ofta af vida mer komplicerad konstruktion, t. ex. taffelvågar, i hvilka eggjar och pannor äro dolda för ögat, samt decimalvågar, hvilka också äro ganska invecklade.

Erfarenheten har ådagalagt, att dessa vågar ganska ofta behöfva omjusteras. Jag skall he att få styrka detta påstående med några siffror ur justerarens i 21:a distriktet (Malmö distrikt) dagbok för åren 1898—1899. I april månad 1898 omjusterades 23 vågar, tillhörande tullpackhuset i Malmö. Af dem kasserades 11. Af de kasserade var en justerad samma år en gång förut och 6 två år förut. I februari 1899 omjusterades 28 vågar i tull-

Ang. ändring af gällande bestämmelser i afseende å mått och vikt. packhuset. Bland dessa kasserades 14, och af dessa voro 11 justerade en gång förut under året. I mars 1899 omjusterades på samma ställe 7 vägar, af hvilka 3 kasserades.

(Forts.)

Nu är det visserligen stadgadt i förordningen om mått, mål och vikt — och utskottet erinrar också derom — att polismyndigheten skall undersöka vägarne en gång om året, och detta är ju ett godt stadgande, men det är ingalunda tillräckligt. Ty det fordras för en dylik kontroll äfven sakkunskap. Det är nemligen icke så, som man möjligen skulle kunna föreställa sig, att man endast behöfver taga två vigter af samma beskaffenhet och lägga en af dem på hvardera vågskålen. Det kan hända, äfven om dessa vigter äro justerade och i och för sig rigtiga, att profvet likväl lemnar ett origtigt resultat. Det är nemligen så, att ett visst remedium, en viss felaktighet är tillåten. Om nu detta remedium finnes å båda vigterna, så kan resultatet af pröfningen blifva origtigt. Och hvad beträffar taffelvägar, kan resultatet blifva ganska olika allt efter den punkt på vågskålen, der man lägger vigten. Vidare måste man se till, att vågen är tillräckligt känslig, och det är icke någonting, som hvem som helst kan göra. Och slutligen händer det, kanske icke så mycket i Stockholm och andra större städer, men på många ställen i landsorten, att erforderliga vigter icke finnas till hands. Erfarenheten har ådagalagt, att polisundersökningen ofta inskränker sig till att se efter, om justeringsmärke finnes eller icke.

Vidare erinrar utskottet om bestämmelsen i strafflagen, att den, som använder en medvetet oriktig våg, drabbas af ansvar. Men det är ganska svårt att visa, att handlandena äro medvetna om vågens origtiga beskaffenhet, och i alla händelser komme vi härmed in på det kriminella området, hvarom här icke egentligen är fråga.

Utskottet har vidare sagt, att den periodiska omjusteringen af vägarne ej skulle »bereda någon nämnvärd säkerhet för vägarne rigtighet.» Detsamma kan man ju emellertid säga om den första justeringen af vägarne och likaså i fråga om justeringen af vigter. Vigterna kunna ju också ändras, fastän justeringsmärket sitter kvar. I alla händelser är det större säkerhet för att vägarne äro rigtiga, om de undersökas en gång hvar tredje år af sakkunnig myndighet.

Utskottet befarar vidare, att, i fall en våg skickas till vederbörande för att undersökas, den kan taga skada på vägen. Jag tror dock icke, att det är så farligt med den saken, emedan justeraren i allmänhet är ganska lätt tillgänglig. Det är nemligen föreskrifvet i författningen, att han på sin hufvudstation skall vara tillgänglig minst en dag i månaden. I Stockholm och större städer är han dagligen tillgänglig. Och dessutom skall han en gång under hvarje treårsperiod besöka alla städer i sitt distrikt. Tillika är det vanligt, att han rätt ofta besöker orter inom sitt

distrikt, der industri och handel i större omfattning idkas, och särskildt inom bruksdistrikten är det plägsed, att bruken besökas.

Vidare säger utskottet, »att det för allmänheten måste vara vida lättare att kontrollera en vågs rättighet än att bedöma», om mått och vigter äro riktiga, och utskottet befarar, »att ett stadgande om periodisk omjustering af vågar skulle vara egnadt att slappa allmänhetens vaksamhet vid vågars användning.» Jag tror för min del icke, att man kan synnerligen mycket lita på allmänhetens förmåga att kontrollera vågars rättighet. Det kan ju vara förhållandet i fråga om en och annan större kund, som har affärer i större omfattning, men i det stora hela torde man knappast kunna tala om någon vaksamhet från allmänhetens sida. Det kommer nog icke i fråga, att allmänheten själf har någon större uppmärksamhet fäst på denna sak. Man må t. ex. tänka på, huru det går till vid handel i speceriaffärer. dit tjänstefolket skickas för att göra inköpen.

Utskottets sista skäl är. »att en föreskrift om periodisk omjustering af vågar skulle åsamka den, som af en dylik föreskrift träffades, afsevärdt besvär och ej ringa kostnader.» Hvad angår besväret, har jag redan påpekat, att det dermed ej är så farligt. och kostnaderna stiga ej heller till så betydande belopp. Omjusteringen skulle ju för vågarne återkomma endast hvar tredje år. Afgiften är olika för olika vågar. För likarmiga vågar skulle den uppgå till 50 öre å 2 kr., för decimalvågar till 1.50 kr. å 3.50 kr.

Ingen bestrider, att icke det allmänna måste göra sig till målsman för allmänhetens intressen vid handel och vandel. då det gäller mått, mål och vikt. Det finnes emellertid i detta afseende obestriddigen en lucka i bestämmelserna, så länge man icke har garantier för att vågarne äro riktiga. Det är denna lucka, som Kongl. Maj:t velat fylla, och jag tror, att tillfyllestgörande skäl tala för det af Kongl. Maj:t framlagda förslaget.

Vidare anförde:

Herr Zetterstrand: Den nu föreliggande frågan torde liksom hvarje annan fråga kunna ses ur olika synpunkter, och vill jag nu för den skull framställa den i en något annan belysning. än som skett af herr statsrådet och chefen för finansdepartementet.

I en kongl. proposition af år 1876 angående förslaget införande af det metriskas mått- och vigtsystemet hemställdes, att omjustering af vigter skulle ega rum hvar tredje år, hvaremot någon omjustering af vågar icke skulle ifrågakomma. Anledningen till ett sådant innehåll af förslaget var den, att vid propositionen bilagts ett utlåtande från tre af kongl. vetenskapsakademiens sakkunnige ledamöter, i hvilket utlåtande desse, efter att hafva motiverat, hvarför omjustering af vigter torde ega rum, tillade

Ang. inbring af gällande bestämmelser i afseende å mått och vikt.

(FORTS.)

Ang. ändring af gällande bestämmelser i afseende å mått och vikt. följande: »Deremot anse vi det icke medföra något gagn, att vågar periodiskt omjusteras, emedan de äro lätta att förfalska utan att justeringsmärkena på något sätt skadas, till följd hvaraf dessa märken icke gifva någon säkerhet för att vägen fortfarande är i behörigt skick. Justeringsmärkena, anbragta på ett vågredskap, bevisa således endast, att detsamma vid dess första utlemnande i allmänna rörelsen var af antaglig konstruktion.»

(Forts.)

Den förordning, som sedermera utfärdades i detta ämne, innehöll bestämmelser i likartadt syfte och gälde till år 1885, då ny förordning om mått och vikt utfärdades. Denna förordning stadgar likaledes, att vigter skola omjusteras hvart tredje år och att vågar icke behöfva omjusteras. Såsom garanti för att icke vågar i alla fall skulle blifva opålitliga, innehöll denna förordning några särskilda bestämmelser. En af dessa var denna, att »när decimal- eller centesimalvåg nyttjas, skall, om det af varans aflemnare eller mottagare begäres, undersökning ske af vägens rättighet. och skola för sådant ändamål nödiga vigter finnas till hands.» — Beträffande visarevågar och åtskilliga andra slags vågar, som för afgifters beräkning användas i tullpackhusen, vid post- och jernvägsstationer, finnas bestämmelser om att trafikant eger rätt att begära undersökning angående vägningens rättighet. Härjemte stadgar förordningen en tredje garanti i detta afseende, nemligen att efterlefnaden af förordningens bestämmelser ställes under kontroll af vederbörande justerare samt af polismyndigheten.

Denna förordning är ju den, som ännu gäller, och så vidt jag vet, hafva hittills inga nämnvärda förfalskningar i fråga om vågar förekommit, och ej heller hafva några allmänna klagomål i detta afseende försports. Men på sista tiden har, såsom nyss nämnts, en framställning i ärendet gjorts af justerarne i riket. Med sällspord enighet hafva de uttalat sig för lämpligheten af att omjustering af vågar skall ega rum. Lagutskottet har icke på något vis velat fränkänna desse förslagsställare stor sakkunskap på detta område, men utskottet har i alla fall icke kunnat underlåta att taga hänsyn till deras särskilda ställning, som gjort, att lagutskottet icke ansett sig kunna tilltro dem en fullt opartisk syn på tingen. Nu har emellertid regeringen vägt emot hvarandra de skäl, som tala för och emot införandet af bestämmelser angående vågars omjustering, och kommit till det resultat, att en proposition i ämnet borde aflätas. Grundlagsenligt har det tillkommit lagutskottet att verkställa en kontrollvägning af skälen för och emot, och då förordningens bestämmelser under en lång följd af år varit gällande, utan att man försport någon allmän önskan om ändring i desamma, samt den framställning, som nu gjorts, kommit från personer, hvilka äro på ett särskildt sätt intresserade i frågan, och då det slutligen kan befaras, att en lagförändring i nu föreslagna syftet skulle medföra icke allenast besvär och

kostnader för den stora allmänheten, utan möjligen äfven trakkasserier, så har lagutskottet icke ansett sig kunna biträda den af regeringen gjorda framställningen — det vill säga lagutskottets *majoritet* har icke kunnat göra detta, och som jag tillhör denna majoritet, så skall jag taga mig friheten att yrka bifall till lagutskottets afstyrkande hemställan.

Vidare till anteckning förekom icke. Punkten bifölls.

§ 8.

Lagutskottets härefter föredragna utlåtande n:o 5, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af 18 kap. 16 § strafflagen, blef af kammaren godkändt.

§ 9.

Efter föredragning vidare af statsutskottets utlåtande n:o 19, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om inledande af underhandlingar angående afträdelse, under vissa vilkor, till Mecklenburg-Schwerin af Sveriges år 1803 pantsatta besittningar i Tyskland, begärdes ordet af

Ang. afträdelse till Mecklenburg-Schwerin af Sveriges år 1803 pantsatta besittningar i Tyskland.

Herr A. Hedin, som anförde: Herr talman! När Andra Kammaren den 15 april 1893 första gången godkände det förslag till ändring utaf 74 § regeringsformen, hvilket året derefter blef definitivt antaget och af Kongl. Maj:t sanktionerad, så föranledde Andra Kammaren — Andra Kammaren, ty *den* gången var *dess* ord afgörande — att regeringsformen numera innehåller en bestämmelse, som med grundlagens helgd och auktoritet hägnar vår politiks neutralitetsprincip, detta icke mindre tydligt än en motsvarande bestämmelse, som tvenne år förut införts i en annan statsgrundlag, gällande för ett rike med 14—15 millioner invånare på andra sidan om atlantiska hafvet. Denna neutralitetsförklaring i vår främsta grundlag är emellertid icke känd i främmande land; jag förmodar, att Kongl. Maj:t icke har vidtagit några särskilda åtgärder för att genom vår diplomati bekantgöra den. Och den neutralitetsresolution, som förlidet år af Riksdagen voterades i enlighet med statsutskottets hemställan i dess utlåtande n:o 73, den återfinnes i vårt riksdagstryck allena, hvilket i främmande land studeras ännu mindre än våra grundlagar.

Uti den motion, som föranledde nyssnämnda utaf statsutskottet föreslagna resolution, anmärkte motionärerna, att inom de tvenne stora stater, som äro våra grannar, den allmänna opinionen i den ena betraktar Sverige med misstro, såsom en sannolik fiende, i den andra åter anser sig hafva rätt att påräkna Sverige såsom bundsförvändt i ett blifvande krig mellan båda, och att denna opinion innebär den största fara för vårt land. Det är tydligt,

Ang, afträdelse till Mecklenburg-Schwerin af Sveriges år 1803 pantsatta besittningar i Tyskland.
(Forts.)

att den opinion, som råder inom det ena kejsardömet, och den opinion, som råder inom det andra, utgöra de två sidorna af en och samma sak. Det är tydligt, att allt det, som stärker eller synes vara egnadt att stärka den ena opinionen, i lika mått stärker den andra. Vår freds- och neutralitetspolitikens intresse fordrar, att vi bemöta, att vi vederlägga dessa båda opinioner såsom båda lika grundlösa. Jag tror, att man en gång, för ett antal år sedan, här i Riksdagen riktigt uttryckt det svenska folkets mening i detta afseende genom följande ord: »Vi vilja icke bli Tysklands fiender, men vi böra låta detta mäktiga grannlands styresmän och öfriga främmande magter veta, att de låta sig missledas, om de sätta tro till framställningar, som tyckas utvisa, att svenska folket önskar en allians med Tyskland och är färdigt att offra sina söners blod i vapenbrödraskap med dess härar.» Jag håller också före, att konstitutionsutskottet vid 1856—1858 årens riksdag har fått, om möjligt, ännu mera rätt i våra dagar, än då, för sitt yttrande, att »nyare tiders lättare och lifvigare förbindelser folken emellan gjort deras känsla af sin inbördes ställning till hvarandra klarare», och att därför »ett förbund, uppgjort i strid med denna känsla, skulle kunna medföra oberäkneliga vådor och förvecklingar.» Enligt min tanke kan numera i samklang med nationens känslor icke slutas någon annan allians än en nordisk neutralitetsförklaring.

Att uttala detta och gifva anledning, om möjligt, till ett uttalande af större vikt än min personliga opinion, detta har varit ett af syftena med denna motion.

Jag har också, herr talman, velat påminna om förpligtelser, som det synes mig att vi icke alldeles sakna utvägar att åtminstone försöka fullgöra, ett försök, som — det har jag ju förutsatt — kan blifva utan omedelbar frukt, men därför icke behöfver förblifva alldeles gagnlost. Om dessa förpligtelser mot hela den skandinaviska nationaliteten och mot de små staternas rätt att få lefva sitt sjelfständiga lif i den allmänna kulturutvecklingens tjänst torde jag här få vidhålla den mening, som hos mig förblifvit orubbad under alla lifvets skiften, och jag torde få korteligen gifva skäl därför. Jag nödgas då gå något tillbaka i tiden, men jag skall icke lägga beslag på så synnerligen många minuter af kammarens tid.

Den 2 oktober 1858 skref dåvarande utrikesministern greve Manderström till de svenska sändebuden i London och Paris: »Vi bestrida ingalunda Tysklands rätt att genom de medel, det har till sitt förfogande, reglera hertigdömena Holsteins och Lauenburgs ställning; men vi kunna ej medgifva dess rätt att göra ett eröfringskrig. Från det ögonblick, då en enda soldat öfverskridit Ejderlinien, förvandlas frågan från tysk, som den var, nödvändigtvis till europeisk. Då äro ej längre Tysklands rättigheter i fråga, men en monarkis existens, som utgör en del af det europeiska

statssystemet och hvars integritet garanterats af oss såsom af de europeiska stormagterna. Om Tyskland kommer som fiende till ett grannland och hotar dess tillvaro, så befinna vi oss alltför nära och äro våra intressen alltför mycket hotade, för att ej ett sådant sakernas skick skulle för oss vara af den högsta vikt och af beskaffenhet att ingifva oss de allvarsammaste beslut».

Och efter en erinran, att våra önskningar och intressen ålägga oss att bevara det bestående goda förhållandet till Tyskland. slutar depeschen med dessa ord: »Emellertid får man ej tro. att vi äro böjda att låta ett för oss af faror uppfyllt sakernas läge uppkomma, utan att gifva till känna att vi. mycket mot vår vilja, skulle kunna blifva nödgade att vidtaga åtgärder i vårt eget lugns intresse».

Härmed äro det syfte och den anda tydligt angifna, som sedermera i fullt fem års tid voro bestämmande för den svenska regeringens ifriga och verksamma deltagande i förhandlingarna rörande den dansk-tyska konflikten. Det var i Sveriges intresse. vår regering tog en så verksam del i dessa förhandlingar; hon erkände de nordiska folkens solidaritet, icke blott för den omedelbart hotade statens skull, utan också för de båda andras; hon försvarade traktaters helgd samt internationel tro och loften, och enligt min mening är det endast en enkel rättvisa att erkänna. att detta diplomatiska fälttåg leddes med lika mycken insigt. loyauté och skicklighet. Derom kan jag för öfrigt åberopa ett omdöme, som betyder mera än mitt, nemligen konstitutionskomiténs vid norska stortinget år 1863 uttalande, att de förenade rikenas politik i den danska frågan »under växande svårigheter i de sista åren fullföljts med omsorg och klokhets och i samma anda som under de föregående, samt handhafs med fasthet och värdighet».

Jag sade, att den nyss upplästa depeschen af den 2 oktober 1858 betecknar den anda och det syfte, hvaruti förhandlingarne fördes under fulla fem år. Om sommaren 1863 mognade planen till en allians. Den 19 juli 1863 skref grefve Manderström till svensk-norska sändebudet i London — jag skulle tro äfven till sändebudet i Paris — att »våra dyrbaraste intressen icke kunde tillåta oss att lugnt se våra grannar krossas under förevändningar. som sedermera skulle kunna bringa vårt eget oberoende i fara». Det var den 27 oktober samma år, som grefve Manderström i svensk-norskt statsråd framlade utkast till den allians, hvarom förhandlingar en längre tid egt rum mellan danska utrikesministern och svensk-norska sändebudet i Köpenhamn. En vecka derförut hade den senare fått meddelande från grefve Manderström att. »så snart våra former det tillåta, skola fullmakt och instruktioner tillsändas Eder». Och redan den 5 oktober hade grefve Manderström skrivit till honom som följer: »Om mot all förväntan och i trots af gjorda föreställningar Tyskland skulle försöka en invasion

*Ang. atträ-
delse till
Mecklenburg-
Schwerin af
Sveriges år
1803 pant-
satta besitt-
ningar i
Tyskland.*

Forts.

Ang. afträ-
delse till
Mecklenburg-
Schwerin af
Sveriges år
1803 pant-
satta besitt-
ningar i
Tyskland.
(Forts.)

i Slesvig, så tro vi oss kunna tillitsfullt försäkra, att Danmark skulle kunna med full trygghet påräkna aktivt stöd af mera än en magt, och för vår del, vare sig att en traktat blifvit ingången eller ej, tveka vi ej att på det uttryckligaste sätt försäkra, att, i händelse af ett Tysklands angrepp mot Slesvig, vi fortfarande hysa samma afsigter som hittills, och efter måttet af våra krafter och de medel, öfver hvilka vi kunna förfoga, vilja erbjuda Danmark det bistånd, som det kunde göra anspråk på från vår sida. Denna försäkran är Ni, herr grefve, bemyndigad att meddela den danska regeringen i samma ordalag, som jag begagnat i denna dépêche». Den 16 november skref grefve Manderström till densamme: »Jag har i går mottagit norska regeringens betänkande om allianstraktaten. Underhandlingarna om denna sak skola gå sin naturliga gång, och å vår sida åtminstone skall ingenting förändras i våra afsigter».

Jag behöfver ej erinra om hvad sedan följde. Endast det må dock framhållas, att i depeschen den 2 december 1863 börjar återtåget och att *då* ännu ej de två tyska stormagterna hade undanskjutit det tyska förbundet för att taga saken i sina starkare händer, äfvensom derom att ännu på våren 1864, under det att Londonkonferensen var samlad, en militärisk demonstration egde rum från vår sida — jag menar den å Hakefjord samlade eskadern, hvilkens befälhafvare i sin till befäl, underbefäl och manskap utfärdade helsning uttalade sin vissa förhoppning derom, att de »såsom värdiga söner af nordens fräjdade vikingastam skulle häfda våra flaggors ära».

Lord John Russel yttrade i engelska öfverhuset den 4 februari 1864: »Efter min mening är det en af de grymmaste handlingar i verlden att uppmuntra ett folk till att gripa till vapen i hopp om att man skall komma det till hjälp, då man likväl ej har i sinne att göra det». Hugget i dessa ord syftade icke på Sverige — utan åt ett annat håll — och lyckligtvis skulle det icke heller med rättvisa kunna bokstafligen på den svenska politiken tillämpas. ty derom har icke något tvifvel yttrats, om icke bland Danmarks fiender, — jag erinrar mig ett vittnesbörd derom — att den goda afsigten och välmeningen förefunnos, ehuru något annat brast. Och tillåten mig att här inflicka den erinran, att det aldrig bör glömmas inom Sveriges landamären, att det danska folkets brodersinne, trots den förfärligaste bland missräkningar, alltid varit benäget att erkänna, att ej underskatta de vanskligheter, som stälde sig i vägen för allianspolitikens fullföljande.

Jag tror icke, herr talman, att man i den mellanfolkliga historien — som ju mest berättar om missförstånd, nationalhat, onda böjelser och önskingar — skall lätteligen finna ett motsvarande drag af billighet och högsinhet.

Jag har, såsom sagdt, härmed velat påminna om en förpligtelse, en förbindelse, som icke är af det slaget, att den efter ett visst

antal år preskriberas, den förbindelsen nemligen, att, om det någonsin för oss skulle yppa sig någon möjlighet att försöka bidraga till godtgörande af en stor oförrätt, då icke undandragas oss detta, äfven om det är tänkbart, att en lojal åtgärd, en vänskapsfull meningsyttring skulle kunna komma att på något håll mötas af oförtjent misshag.

Låtom oss, herr talman, göra en jämförelse mellan den ställning, i hvilken Sverige befinner sig, om det uttalar ett vänskapens ord till förmån för uppfyllandet af det löfte, som dock en gång gifvits inför Gud och människor, en jämförelse mellan vår ställning och den magts ställning, som föranledde, att en gång den femte artikeln skrefs i freden i Prag 1866. Hur fick denna bestämmelse, detta löfte om återlemnande af Nord-Sleswig till Danmark plats i denna namnkunniga traktat? Det är ju tillförlitligt känt, att detta skedde i följd af kejsar Napoleon III:s pression. Bakom denna pression kunde, derest den afvisades, stå 100,000 man vid Rhen, och denna utsigt kunde betyda förlust af allt som hade vunnits vid Sadova. Att utplåna ur Pragfreden ett vittnesbörd om att den eljest ständigt och jemt gäckade och missledda statschefen i granlandet i vester en gång dock hade kunnat framtvinga en sådan bestämmelse i en traktat emellan Preussen och Österrike, det var väl måhända ett motiv lika mäktigt som något annat för Preussens önskan att få denna bestämmelse utplånad, såsom skedde genom aftalet med Österrike år 1878.

Nu åter har jag ifrågasatt, att vi, en af Europas små stater, skulle i namn af den mellan oss och Tyskland bestående vänskapen och mot ett anbud, som enligt icke så få tyske mäns åsigt ingalunda vore värdelöst, vädja blott till den mäktiges egen rätt-rådighet. Våga vi icke att vidkännas och att åberopa rättens stora grundsatser, hvad är det då värdt, att vi tala om en sjelfständighet, som i så fall tyckes redan vara mer än undergräfd? Och är anden, jag säger icke hos nationen, men hos de styrande sådan, så låtom oss icke inbilla oss, att vi försvara denna sjelfständighet med fjerde och femte hufvudtitlarna, äfven om vi drifva dessa i höjden långt öfver vår ekonomiska kraft.

Äfven i denna jernalder vågar jag för min del uttala den tanken, att det icke är förmätet att tro, att ännu i någon mån rätt är magt för den, som icke öfvergifver sig sjelf. Det är finnarnes tro, och efter denna tro handla de. Vid hvarje nyhet, som tidningarna bringa mig från vårt gamla broderland, från ättlingarna af våra stridskamrater i hundra strider -- vid hvarje sådan nyhet erinrar jag mig landshöfdingen i Fänrik Ståls sägner, honom, som mot hot och våld vädjade till den magt, som talar rättens språk, när han pekade på lagen. Sveriges lagbok:

Här är vår vapenlösa trygghet än.

*Ang. afträ-
delse till
Mecklenburg-
Schwerin af
Sveriges år
1803 pant-
satta besitt-
ningar i
Tyskland.*

Fort.

Ang. afträ-
delse till
Mecklenburg-
Schwerin af
Sveriges år
1803 pant-
sätta besitt-
ningar i
Tyskland.

(Forts.)

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena Lagerheim: Herr talman, mina herrar! Jag är öfvertygad om, att det icke kan vara kammarens önskan, att motionärens nu hållna föredrag, eller jag kunde nästan säga föreläsning, i vissa af den moderna politiska historiens kapitel skall af mig fullföljas. Jag tror icke, att kammaren har det slags intresse för föreliggande fråga, att sådant vore berättigadt.

I hans yttrande förekommo emellertid några moment, hvilka jag anser mig icke böra med tystnad förbigå.

Det må då först och främst tillåtas mig att till fullo instämma i den hyllning, han gaf vårt närmaste grannland, Danmark, och det danska folkets lojala känslor mot oss. Efter de förhandlingar, som han något i detalj, men långt ifrån fullständigt, framlade för kammaren, vill jag icke förneka, att en viss rätt till sviken förväntan hos det danska folket kunde hafva förelegat. Jag vill därför gerna instämma i denna hyllning, och jag vet, att alla här närvarande göra det med mig.

En annan punkt, som han berörde, föranleder deremot icke till ett instämmande, utan till ett bestämdt afvisande från min sida. Det är icke första gången, som här från hans mun hafva fälts yttranden, hvilka antyda — om icke afslutandet af en direkt förbundstraktat — dock en benägenhet, som skulle hafva förefunnits hos Kongl. Maj:ts regering att knyta en närmare allians med en af våra tre grannmagter. Denna antydan, detta påstående, detta rykte, denna förmodan — hvad man vill kalla det — har så många gånger i så klara, skarpa, bestämda och otvetydiga ordalag blifvit vederlagd från tronen och från andra håll, att det icke kan finnas något berättigadt tvifvel om, att underhandlingar derom *aldrig* hafva varit inledda, att någon sådan benägenhet hos Kongl. Maj:t *aldrig* förefunnits. Men för hvarje gång en antydan i sådan riktning icke dess mindre framkommer, måste man återigen slå i hjel den, och om, sedan man gjort det, den kommer upp igen med sju hufvuden, då skola de sju hufvudena åter huggas af.

Äfven i år har från tronen lemnats svenska folket den försäkran, att våra förhållanden till *alla* främmande magter fortfarande äro vänskapliga. Med detta faktum är det icke förenligt, att någon ledamot af Riksdagen tillåter sig föreslå sådant, som direkt pekar på en inblandning i tvister mellan främmande folk, låt vara våra grannfolk.

Det må vara motionären sjelf förbehållet att förklara, huru han vill bringa i samklang sitt förslag från förra året om proklamerandet af en ständig neutralitet med det förslag, som han i år framlagt, att vi skulle inblanda oss i en tvist mellan främmande magter.

Hans anförande var en lång labyrint af citat, af jemförelser, af erinringar, en labyrint, till hvilken jag icke har tråden för att

kunna följa honom, och i hvilken jag icke förväntar, att kammaren önskar, att jag skall inträda. Det har icke lyckats honom att dermed öfvertyga mig, att det finnes eller bör finnas något samband mellan den rätt enkla frågan om Wismars förhållande till svenska kronan och hvad mellan Tyskland och Danmark ännu kan finnas ouppgjordt. Hela hans anförande gick för öfrigt ut på allt annat, än hvad som egentligen bort vara föremål för hans motivering. Jag skall deremot be att nu i största korthet få återkomma till hufvudpunkten.

*Ang. afträ-
delse till
Mecklenburg-
Schwerin af
Sveriges år
1803 pantsatta besitt-
ningar i
Tyskland.
(Forts.)*

Han har i motionen citerat en tysk brochyr och en svensk afhandling. Den förra var mig sedan länge bekant, och min pligt likmätigt hade jag fästat regeringens uppmärksamhet på den, utan att jag fann anledning att tillråda, att till följd deraf skulle företagas någon åtgärd. Men brochyren innehåller i alla fall ett par beaktansvärda punkter. Det synes mig, som om motionären — jag vill visst icke säga med flit, utan antagligen af förbiseende — underlåtit att läsa den. Brochyrens författare framhåller ett par gånger med skärpa och eftertryck den oför-månliga ställning, Wismar med område intager inom staten Mecklenburg till följd af sin ställning såsom ett från svenska kronan till Mecklenburg åtminstone i formelt hänseende förpantadt gammalt tyskt rikslän. Han säger, att, om det i någon mån lyckats staden att arbeta sig upp ur den lägervall, i hvilken den befann sig i slutet af förra århundradet, det härför har att tacka sina egna ansträngningar, men att sådant varit förenadt med stora svårigheter, då dess önsknings och behof hämmats genom dess oklara statsrättsliga ställning. Jag har hört åtskilligt derom och kunde citera flere detaljer, än brochyrförfattaren gör. Detta synes mig dock obehöfligt.

Faktum finnes och är oförnekligt, att Wismar än i dag icke i formelt afseende betraktas såsom *fullt* tillhörande Mecklenburg.

Nu förhåller det sig emellertid så, att i den svenska afhandling, som motionären också citerar, och som han utan tvifvel läst med uppmärksamhet, förekommer ett uttalande, som har icke ringa betydelse för frågans innebörd. Afhandlingens författare, som efter allt att döma egnat frågan en mycket allvarlig, omsorgsfull och uttömmande forskning, säger nemligen, då han börjar redogörelsen för de formliga underhandlingar, som omedelbart föregingo traktatens af 1803 afslutande, följande:

»Att någon inlösning af panten aldrig skulle komma i fråga, utan öfverlåtelsen vara gjord för evärdeliga tider, derom var man fullkomligt ense och derom hade icke heller under de preliminära förhandlingarne rådt någon meningskiljaktighet».

Man må anse hvad man vill om konung Gustaf Adolfs rätt att pantsätta Wismar såsom då skedde, men det är ett historiskt faktum, hvilket man icke kan komma ifrån, att förhandlingarna börjades, fullföljdes och afslutades på den basis, att denna

Ang. afträ-
delse till
Mecklenburg-
Schwerin af
Sveriges år
1803 pant-
satta besitt-
ningar i
Tyskland.
(Forts.)

pantsättning skulle vara en verklig cession af Sveriges eganderätt. Om jag sammanställer detta förhållande med den oförmånliga ställning, hvori, trots afsigten med pantsättningen, Wismar under långa tider befunnit sig, synes det mig, att man icke kan komma till någon annan slutledning än den, att det ännu finnes för svenska folket en förpligtelse att fullgöra det sista för att befria sin gamla tyska besittning från de olägenheter och från den minskning i rättigheter och förmåner, som drabbat den på grund af dess forna tillhörighet till Sverige. *Deri ser jag en det svenska folkets moraliska förpligtelse.* Och detta må ock vara ett svar på hvad motionären yttrat i fråga om den förhandling, hvartill han vill att den svenska regeringen skulle inbjuda den mecklenburgska, i kombination med åtskilligt annat — det svaret nemligen, att denna förhandling icke kan, icke bör, icke får, om den någonsin eger rum, mynna ut deruti, att man låter saken falla, att man låter, som motionären uttrycker sig, »Sverige vänta». Ja, för Sverige kunde det göra litet, om man dömer det hela ur Sveriges fördels synpunkt; men den andra parten, om hvilken det är fråga, den gamla svenska besittningen, den *kan* icke vänta, den *bör* icke vänta, den *får* icke vänta på, att Sverige gör rent hus.

I länder på andra sidan Östersjön, hvilka varit svenska besittningar — jag undantager ingen af dem — lefver ännu qvar en varm, djup känsla, ett rikt minne, en stor, upprigtig aktning för det svenska väldet och för det svenska folket. Det är min tro och mitt hopp, att icke någon handling från svensk sida har varit företagen och än mindre att en sådan skulle kunna företagas, som vore af natur att minska denna för oss hedrande uppfattning.

Här står Sverige inför ännu en akt af rättvisa mot en sådan gammal besittning. Det synes mig icke kunna vara ett ögonblicks tvekan, huru den akten skall fullgöras.

Mera behöfver jag icke tillägga för att för min personliga del motivera min tacksamhet till statsutskottet för att det behandlat motionen på sätt, som skett, och jag vågar tro, att hos kammaren icke skall förefinnas någon tvekan att kraftigt instämma i det slut, hvartill statsutskottet har kommit.

Herr A. Hedin: Herr talman! Om herr ministern för utrikes ärendena afsett att döda ett rykte, ett påstående, en antydning — jag mins icke hvilka flere ord han använde — om en befintlig eller eftersträfvad svensk-tysk allians, så skall ja be honom vara god att åtminstone nu efteråt lägga märke till, att jag icke har uttalat något sådant påstående, och att detta rykte, detta påstående, denna antydning bör vederläggas inför den *tyska* publiken, hvilket icke har skett. Det är icke nog att upprepa försäkringar här inför kammaren, att låta dem stå i svenska Riksdagens protokoll och att låta dylika försäkringar inflyta i trontalen. Nej, var då så god och vänd eder till dem, som propagera detta

påstående det ena året efter det andra uti tidningar och böcker och som hafva lyckats komma ända derhän att förklara hvarje antydning om, att vi icke skola ställa oss i vasallförhållande till Tyskland i ett dess blifvande krig, som ett förräderi från vår sida — vänd eder till dem, det rätta hållet, och icke hit.

Han frågade vidare, huru jag med den motion jag väckte i föl om en skandinavisk neutralitetsförklaring vill förena denna, som — sade han — går ut på en »inblandning» uti ett förhållande mellan Tyskland och Danmark. Den går visst icke ut på en inblandning. Det kan ju icke bestridas, att här består mellan Sverige och Tyskland ett ouppgjordt rättsförhållande, som en gång i tiden skall lösas. Är det en inblandning, att svenska regeringen, i fall hon skulle följa den önskan, som jag uttalat, och sjelf toge initiativet till en uppgörelse, i denna förhandling uttalade en önskan, som på samma gång vore ett vädjande till den stora magtens rättskänsla och rätträdighet? Det är ju *icke* någon inblandning.

Men jag förstår nu efteråt, huru detta från vår sida kan i hans ögon te sig så, eftersom han sedermera så ifrigt talade om den rättvisa, vi böra göra, och om den moraliska förpligtelse, som åligger oss, utan att med ett ord antyda, att någon rättvisa behöfver göras från *Tysklands* sida mot den skandinaviska nationaliteten, eller att någon moralisk förpligtelse åligger *Tyskland* i följd af det en gång gifna, men återtagna löftet från freden i Prag!

Vidare yttrades ej. Hvad utskottet hemställt bifölls.

§ 10.

Slutligen föredrogs och godkändes lagutskottets utlåtande n:o 6, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af 2 § i förordningen den 21 mars 1884 angående kungörande af tiden för allmänna tingssammanträden i vissa domsagor samt för avslutande af ting.

§ 11.

Till kammaren hade inkommit ett så lydande läkareintyg, som upplästes:

Att ledamoten af Riksdagens Andra Kammare herr C. J. Jakobson på grund af sjukdom är förhindrad tills vidare deltaga i Riksdagens förhandlingar, intygas.

Stockholm den 9 februari 1900.

Conrad Vahlquist,
legitimerad läkare.

§ 12.

Herr *C. G. Grundell* aflemnade en motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om beredande af söndagshvila åt tjänstemän och betjente vid postverket m. fl.

Denna motion, som erhöll ordningsnummern 150, begärdes på bordet och bordlades.

§ 13.

Anmäldes och godkändes Riksdagens kanslis förslag:

dels till Riksdagens skrifvelse, n:o 1, till Konungen angående verkställd omröstning öfver högsta domstolens ledamöter;

dels till Riksdagens förordnanden, n:o 2, för komiterade för tryckfrihetens vård.

§ 14.

Justerades protokollsutdrag.

§ 15

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades:

herr	<i>A. P. Gustafsson</i>	under 5 dagar fr. o. m. d. 12 dennes
»	<i>J. A. Kinnman</i>	» 2 » » » 12 »
»	<i>A. J. Ericson</i> i Ransta	» 5 » » » 12 »
»	<i>E. Norman</i>	» 5 » » » 12 »
»	<i>P. F. Landelius</i>	» 8 » » » 14 »
»	<i>A. W. Styrlander</i>	» 8 » » » 12 »
och	» <i>D. M. Lyckholm</i>	» 3 » » » 12 »

§ 16.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:
statsutskottets utlåtanden:

n:o 2, angående regleringen af utgifterna under riksstatens första hufvudtitel, innefattande anslagen till kongl. hof- och slottsstaterna;

n:o 3, angående regleringen af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel, innefattande anslagen till justiedepartementet;

n:o 4, angående regleringen af utgifterna under riksstatens tredje hufvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet;
och

n:o 20, angående riksgäldskontorets förvaltning under den tid, som förflutit, sedan ansvarsfrihet senast tillerkändes fullmäktige i nämnda kontor; samt

bevillningsutskottets betänkande n:o 1, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående ändrad ordning för upptagande i riksstaten af inkomstiteln bevillning af fast egendom samt af inkomst.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 2,14 e. m.

In fidem

E. Nathorst Böös.

Tisdagen den 13 februari.

Kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 6 innevarande månad.

§ 2.

Föredrogs och hänvisades till kammarens tillfälliga utskott n:o 2 herr *C. G. Grundells* motion, n:o 150.

§ 3.

Föredrogs, men blefvo å nyo bordlagda statsutskottets utlåtanden n:is 2, 3, 4 och 20 äfvensom bevillningsutskottets betänkande n:o 1.

§ 4.

För motions afgifvande hade anmält sig herr *K. G. Karlsson* i Göteborg, hvilken nu ock afkunnade en af honom med flere undertecknad motion, n:o 151, om skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om förändradt och förbättradt pensioneringssätt af sjöfolk. Denna motion blef på begäran bordlagd.

§ 5.

Justerades ett protokollsutdrag.

Tisdagen den 13 Februari.

§ 6.

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades herr *A. G. Andersson* i Himmelsby under tre dagar från och med den 15 dennes.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 2,40 e. m.

In fidem

E. Nathorst Böös.
